

VÁLOGATÁS A SZERZŐI JOGI SZAKÉRTŐ TESTÜLET SZAKVÉLEMÉNYEIBŐL

HANGFELVÉTELEK JOGOSULATLAN FELHASZNÁLÁSA

SZJSZT- 24/2016

A megkereső bíróság által feltett kérdések

- 1. Állapítsa meg – különösen a MAHASZ és az Artisjus nyilatkozatában foglaltak figyelembevételével – hogy a vádiratban és a vádmódosításban foglalt cselekmény vonatkozásában kiket és milyen szerzői jogok illetnek meg, továbbá a vádlott magatartása milyen jogsértéseket valósított meg! A vádlott azon cselekménye, hogy a zeneszámokat összemixelte, valamint az így készült mixek ritmusát megváltoztatta, a zeneszámok felhasználásának minősül-e?*
- 2. A szakértő egyéb észrevételei.*

I. A tényállás rövid összefoglalása

I. A vádiratban és a vádmódosításban az alábbi cselekmények kerültek felsorolásra.

I.1. A vádlott 2009. március 18. napjától üzemeltette a weboldalt, amelyen szerzői oltalom alatt álló zeneművekből saját maga által készített mixeket kínált eladásra 1500–3500 Ft-ig terjedő összegért, olyan módon, hogy az általa elkészített mixeket CD-re kiírta, majd azt postai utánvétellel megküldte vagy személyesen átadta a megrendelőnek. A vádirat szerint a vádlott a 2009. március 18. napjától 2012. szeptember 12. napjáig terjedő időszakban minimum 1914 esetben értékesített mixeket a fenti módon, ezzel a vádirat szerint 8 427 043 Ft haszonra tett szert.

A vádmódosítás szerint a vádlott az általa elkészített mixek terjesztésére és többszörözésére az ARTISJUS Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület sértettől mint közös jogkezelő szervezettől engedéllyel nem rendelkezett, az után nem fizette meg az ARTISJUS sértettnek járó jogdíjat, ezáltal a vádlott az általa értékesített összesen 1914 darab CD-lemez többszörözésével és terjesztésével az ARTISJUS Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület sértettnek összesen bruttó 406 534 Ft vagyoni hátrányt okozott, ami nem térült meg.

I.2. A vádirat szerint a vádlott az eladásra kínált mixeket a lakásán tárolt 1574 db másolt CD-lemezből készítette, melyeken összesen 30 188 db zeneszám volt, ez 1510 zenei albumnak felel meg. Továbbá, a vádirat szerint a vádlott tulajdonában álló asztali számítógép

tógépen és laptopon az általa eladásra kínált mixek alapjául szolgáló, összesen 9926 db zeneszám volt található.

A vádirat szerint a vádlott nem fizette meg a fenti zenei alkotások felhasználása után járó jogdíjakat, valamint a zeneművek felhasználására engedéllyel nem rendelkezett, és ezáltal a MAHASZ-nak mint közös jogkezelő szervezetnek összesen 7 942 654 Ft vagyoni hátránya keletkezett.

- I.3. A vádmódosítás szerint az I. vádpont kiegészítésre került oly módon, hogy a vádlott a weboldalon eladásra kínált 92 db mixet, amelyek időtartama (a karácsonyi mix kivételével) elérte az egy órát. A vádlottól az előre elkészített mixek megrendelésén túlmenően volt lehetőség saját összeállítású, egyéni mixek megrendelésére is.
- II. A vádirat szerint a vádlott gyári szám nélküli számítógépén és a laptopján 2012. szeptember 12. napján szerzői jogi védelem alatt álló szoftverek – így Microsoft XP Professional 2002-es verzió, Microsoft Office 2003, NÉRÓ09 – voltak megtalálhatóak, melyek után a vádlott szerzői jogdíjat nem fizetett, így azok illegális másolatoknak minősülnek. A vádirat szerint a kft. I.-nek mint jogtulajdonosnak 198 000 Ft, a kft. II.-nek mint jogtulajdonosnak 28 000 Ft vagyoni hátrányt okozott.

A fentiek alapján, a fenti pontokkal összhangban az eljáró tanács a vádiratban foglalt cselekményeket az alábbiak szerint tárgyalja:

- I.1. A legalább 1914 darab CD eladása, valamint 92, mixeket tartalmazó CD eladásra kínálása.
- I.2. A lefoglalt CD-ken és számítógépen, laptopon található zeneszámok kérdése.
- I.3. A weboldalon zeneszámok részleteinek lehívásra hozzáférhetővé tétele.
- I.4. Az I.1 és I.3 pontokhoz kapcsolódóan az átdolgozás jogának lehetséges sérelme.
- II. Az illegális szoftver kérdése.

A tényállás részeként megjegyzi az eljáró tanács, hogy a fenti I.2. pont kapcsán a vádlott kifejtette, hogy „két különböző dologról beszélünk. Van a magángyűjtemény, és van, amit eladásra kínáltam.” Továbbá szintén a tényállás részeként idézi az eljáró tanács a vádlott nyomozati szakban tett írásbeli vallomását: „Kérem a T. Hatóságot, hogy a lakásomon történt házkutatás során lefoglalt számítógépeket, az 1200 db számozott CD-lemezt és a minidiszkyűjteményemet szíveskedjenek részemre kiadni, tekintettel arra, hogy azok az én magántulajdonom, és a zenei magángyűjteményem részét képezik, azokat a fenti tevékenységhez nem használtam, a zenei hordozók magánfelhasználás céljából készültek, és a szerzői jogdíjak minden esetben rendezve lettek.”

II. A vonatkozó jogszabályok

Előjáróban az eljáró tanács utal a Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI.3.) Korm. rendelet alábbi bekezdésére:

„8. § (1) A Szakértő Testület nevében az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást, nem tart helyszíni szemlét és nem idézhető. Szükség esetén azonban további adatok szolgáltatását kérheti a megkereső bíróságtól vagy hatóságtól, illetve a megbízótól.”

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szt.) releváns jogszabályhelyei és a Szerzői Jogi Szakértő Testület (SZJSZT) korábbi gyakorlata az alábbiak szerint összegezhető.

„1. § (1) Ez a törvény védi az irodalmi, tudományos és művészeti alkotásokat.

(2) Szerzői jogi védelem alá tartozik – függetlenül attól, hogy e törvény megnevezi-e – az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotása. Ilyen alkotásnak minősül különösen:

...

e) a zenemű, szöveggel vagy anélkül,...

...

(3) A szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítéllettől.”

„4. § (1) A szerzői jog azt illeti, aki a művet megalkotta (szerző).”

A fenti rendelkezések alapján megállapítható, hogy az egyéni-eredeti zenemű szerzői jogi oltalomban részesül, amelynek szerzője, szerzői a zeneszerző, valamint a szövegíró.

„A vagyoni jogokra vonatkozó általános szabályok

16. § (1) A szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének vagy valamely azonosítható részének anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére. E törvény eltérő rendelkezése hiányában a felhasználásra engedély felhasználási szerződéssel szerzhető.

....

(4) Ha e törvény másképp nem rendelkezik, a szerzőt a mű felhasználására adott engedély fejében díjazás illeti meg, amelynek – eltérő megállapodás hiányában – a felhasználáshoz kapcsolódó bevétellel kell arányban állnia. A díjazásról a jogosult csak kifejezett nyilatkozattal mondhat le. Ha a törvény a felhasználási szerződés érvényes-

ségét megszabott alakhoz köti, a díjazásról való lemondás is csak a megszabott alakban érvényes.

(5) A törvényben meghatározott esetekben a szerzőt a mű felhasználásáért megfelelő díjazás illeti meg anélkül, hogy a felhasználás engedélyezésére kizárólagos joga volna. A törvény kizárhatja az ilyen díjazásról való lemondás jogát; a szerző ilyen rendelkezés hiányában is csak kifejezett nyilatkozattal mondhat le a díjazásról.

(6) Jogosulatlan a felhasználás különösen akkor, ha arra törvény vagy az arra jogosult szerződéssel engedélyt nem ad, vagy ha a felhasználó jogosultságának határait túllépve használja fel a művet.

....

17. § A mű felhasználásának minősül különösen:

a) a többszörözés (18. § és 19. §),

b) a terjesztés (23. §),

...

d) a nyilvánossághoz közvetítés sugárzással vagy másként (26. § és 27. §),

...

f) az átdolgozás (29. §)..."

„A többszörözés joga

18. § (1) A szerző kizárólagos joga, hogy a művét többszörözze, és hogy erre másnak engedélyt adjon. Többszörözés:

a) a mű anyagi hordozón való – közvetlen vagy közvetett – rögzítése, bármilyen módon, akár véglegesen, akár időlegesen, valamint

b) egy vagy több másolat készítése a rögzítésről.

(2) A mű többszörözésének minősül különösen a nyomtatással megvalósuló mechanikai, filmes vagy mágneses rögzítés és másolatkészítés, a hang- vagy képfelvétel előállítása, a sugárzás vagy a vezeték útján a nyilvánossághoz történő közvetítés céljára való rögzítés, a mű tárolása digitális formában elektronikus eszközön, valamint a számítógépes hálózaton átvitt művek anyagi formában való előállítása. Az építészeti alkotások esetében többszörözés a tervben rögzített alkotás kivitelezése és utánépítése is.

19. § (1) A zeneszerzők és a szövegírók a már nyilvánosságra hozott nem színpadi zeneműveknek és zeneszövegeknek, valamint az ilyen színpadi zeneművekből vett részleteknek hangfelvételen való újabb többszörözésére és példányonkénti terjesztésére vonatkozó jogukat csak közös jogkezelő szervezetük útján érvényesíthetik, díjukról csak a felosztás időpontját követő hatállyal, a rájuk jutó összeg erejéig mondhatnak le. Az engedélyre és az ennek fejében fizetendő díjak mértékére vonatkozóan az irodalmi és a zenei művekkel kapcsolatos szerzői jogok közös kezelését végző szervezet köt szerződést a hangfelvétel-előállítóval.

(2) Az átdolgozási jogra és e jog gyakorlására az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés nem alkalmazható.

20. § (1) A rádió- és a televízió-szervezetek műsorában sugárzott, a saját műsort vezetőik útján a nyilvánossághoz közvetítők műsorába belefoglalt, valamint a kép- vagy hanghordozón forgalomba hozott művek szerzőit, előadóművészi teljesítmények előadóművészeit, továbbá filmek és hangfelvételek előállítóit műveik, előadóművészi teljesítményeik, illetve filmjeik és hangfelvételeik magáncélú másolására tekintettel megfelelő díjazás illeti meg.
- (2) Az (1) bekezdésben említett díjat az irodalmi és a zenei művekkel kapcsolatos szerzői jogok közös kezelését végző szervezet állapítja meg a többi jogosult közös jogkezelő szervezeteivel egyetértésben.”

„A terjesztés joga

23. § (1) A szerző kizárólagos joga, hogy a művét terjessze, és hogy erre másnak engedélyt adjon. Terjesztésnek minősül a mű eredeti példányának vagy többszörözött példányainak a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétele forgalomba hozatallal vagy forgalomba hozatalra való felkínálással.
- (2) A terjesztés magában foglalja különösen a műpéldány tulajdonjogának átruházását és a műpéldány bérbeadását, valamint a műpéldánynak az országba forgalomba hozatali céllal történő behozatalát. A terjesztés jogának megsértését jelenti a mű jogsértéssel előállított példányának kereskedelmi céllal történő birtoklása is, ha a birtokos tudja vagy neki az adott helyzetben általában elvárható gondosság mellett tudnia kellene, hogy a példány jogsértéssel állt elő.”

„A mű nyilvánosságához való közvetítésének joga

26. § (8) A szerzőnek az is kizárólagos joga, hogy művét – másként, mint sugárzással vagy a (7) bekezdésben szabályozott módon – a nyilvánossághoz közvetítse, és hogy erre másnak engedélyt adjon. E joga kiterjed különösen arra az esetre, amikor a művet vezetőik útján vagy bármely más eszközzel vagy módon úgy teszik a nyilvánosság számára hozzáférhetővé, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg.
27. § (3) A zeneszerzők és a szövegírók képviselőiben – a zenedrámai művek vagy jeleneik, illetve keresztmetszeteik kivételével – a már nyilvánosságra hozott nem színpadi zeneművek és zeneszövegek, valamint az ilyen színpadi zeneművekből vett részletek tekintetében a 26. §-ban szabályozott egyéb – az (1) és a (2) bekezdésben nem említett – felhasználások engedélyezésére és az ennek fejében fizetendő díjak mértékére vonatkozóan az irodalmi és a zenei művekkel kapcsolatos szerzői jogok közös kezelését végző szervezet köt szerződést a felhasználóval, kivéve, ha a szerző a 87. § (3) bekezdésében szabályozott nyilatkozatot tett.”

„A mű egységének védelme

„13. § A szerző személyhez fűződő jogát sérti művének mindenfajta eltorzítása, megcsonkítása vagy más olyan megváltoztatása vagy megcsorbítása, amely a szerző becsületére vagy hírnevére sérelmes.”

„Az átdolgozás joga

29. § A szerző kizárólagos joga, hogy a művét átdolgozza, illetve hogy erre másnak engedélyt adjon. Átdolgozás a mű fordítása, színpadi, zenei feldolgozása, filmre való átdolgozása, a filmalkotás átdolgozása és a mű minden más olyan megváltoztatása is, amelynek eredményeképpen az eredeti műből származó más mű jön létre.”

Az SZJSZT 18/2010 számú szakvéleményében részletesen foglalkozott a zenemű integritásának a sérelmével. A szakvéleményben az eljáró tanács különösen az alábbiakat fejtette ki:

„A szerzői jog egyik alapelve, hogy minden egyes felhasználás külön ítélendő meg. Ha például egy mű megváltoztatott formában többszörözésre kerül, az Sztj. 18. §-a szerinti többszörözés mindenképpen megvalósul. Emellett külön kérdés, hogy az Sztj. 29. §-a szerinti átdolgozásra is sor kerül-e. ...

A mű integritásának sérelme

Szintén a szerzői jog alapelveinek tekinthető, hogy a vagyoni jogok maradéktalan betartása nem mentesíti a felhasználót. Az Sztj. 13. § a műbe való meglehetősen durva beavatkozásokra vonatkozóan tartalmaz szabályozást.

...

A zeneművek előadásai szükségszerűen eltérnek egymástól, ahogy az előadó személyisége, stílusa megjelenik a mű eljátszása, eléneklése során. A komolyzenénél is természetes, hogy előadásonként eltérő tempóban, 'felfogásban' játsszák a műveket, de a populáris könnyűzene területén az előadásmód szabadsága hagyományosan még nagyobb fokban érvényesül.

Az eljáró tanács álláspontja szerint a szóban forgó esetben nem történt meg a szerző személyhez fűződő jogának megsértése, és átdolgozásról sem beszélhetünk. A zeneszerző és a szövegíró többszörözési jogi engedélyének megszerzése az Artisjus Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület részére történő jogdíjfizetéssel megtörtént. Ezért álláspontunk szerint a szerzői jog megsértése nem állapítható meg. ...

Átdolgozásról azért nincs szó a perbeli esetben, mert a megváltoztatások nem érik el azt az egyéni-eredeti jelleget, amely miatt azok a mű egészéhez való alkotó hozzájárulásnak lennének tekinthetők.

- A tempó változása a dal koncepcióját nem érinti, az egyes előadások között a könnyű- és komolyzene területén egyaránt tapasztalunk ennél jelentősebb különbségeket is a mindennapokban.
- A dalszövegben történt egyetlen módosítás ('...ahhoz, hogy számíthassak Rád...' helyett: '...ahhoz, hogy bízzak Benned már...') a mondanivalót egyáltalán nem érinti, a prozódiaiban és dallamvezetésben sem hoz érzékelhető változást.
- A hangszerelési változtatások a mű egészéhez nem jelentenek alkotó hozzájárulást.
- A legnagyobb változtatás a 8 ütemű instrumentális bevezető rész dallamának megváltoztatása. Itt az új dallam miatt az eljáró tanácsnak alaposabban meg kellett vizsgálnia az átdolgozási jog esetleges sérelmét. A vizsgálatnál az eljáró tanács azt vette alapul, hogy a bevezető rész mennyiben érinti a dal egészének összbenyomását, és mennyire szervesen kapcsolódik ahhoz. Álláspontunk szerint a bevezető rész mind az eredeti, mind az átdolgozott verzióban idegen a dal egészétől, nem kapcsolódik szervesen a mű többi részéhez, a dal egészére való befolyása emiatt is csekély. Ezért a bevezető rész ilyen mértékű átalakítása nem jelenti a mű egészének átdolgozását..."

A zeneművek esetében az ún. „remix” tekintetében az SZJSZT 20/2001 számú szakvéleményében többek között az alábbiakat fejtette ki:

„Az a megkeresésben feltett kérdés, hogy a 'remixdal készítésénél milyen mértékű az eredeti dal, dalok megváltoztatása, az a mű lényegét érinti-e adott esetben, vagy sem?', csak esetileg válaszolható meg: a remixjellegű beavatkozásnak a fentiekből következően nincs általános jelleggel meghatározható mértéke. Az eljáró tanács e kérdéssel kapcsolatban ezért ismételten rámutat arra, hogy a remixbeavatkozás jellege, mértéke és eredménye kizárólag a remixet készítő személy céljaitól, illetve a cél megvalósításához használt technikai eszközöktől függ. ...

- a) A megkeresés tárgyát képező remixelbum a fentebb ismertetett típusok közül a csekélyebb mértékű beavatkozást megvalósító remixek közé tartozik, ahol a változtatás az eredeti dalokhoz képest nem jelentős. A változtatások a következőkben összegezhetők.
 - i) Az albumon szereplő néhány dal esetében megfigyelhető szerkezeti módosítás, a dalok többsége azonban gyakorlatilag az eredetihez hasonló szerkezetben jelenik meg.
 - ii) Az eredeti énekhangot egyes helyeken új effektekkel (zengetéssel, illetve visszhangosítással) módosították, amelyektől azonban az eredeti hangkarakter nem változott.
 - iii) Ugyancsak történt néhány helyen tempóváltoztatás, ahol az eredeti tempót számítógépi beavatkozással megváltoztatták.
 - iv) Egyes helyeken hallható, hogy a remix során az eredeti énekhangot az énekestől származó olyan korábbi énekhangfelvételekkel cserélték ki, amelyeket az eredeti

- hangfelvétel készítése során rögzítettek és eltároltak, annak végső változatában azonban valamilyen okból nem használtak fel.
- v) Több helyen hallható a dalok újrhangszerelése, azaz olyan jellegű változtatás, hogy a kísérszólamokat, ritmust, illetve harmóniát más hangszerek szólaltatják meg, mint az eredeti hangfelvételen. Ezzel együtt a kíséret ritmusképletei is megváltoznak.
 - vi) Egyes dalok hosszában érzékelhetők néhány másodpercnyi különbségek, de ezek a kompozíciók egészét, a dalok szerkezetét jelentősen nem változtatták meg.
- b) A megkeresés tárgyát képező remixalbumon szereplő dalokról, azok zenei alapelemeit (a dallamot, a ritmust, a harmóniát, valamint a hangszín-kombinációkat, illetve a mindezek együttes hatásából kialakuló hangzást) figyelembe véve, összességében a következők állapíthatók meg. A remixalbumon egyértelműen megváltozott az eredeti dalok ritmusa és hangzása. Nagyonbár változatlan maradt ugyanakkor a dallam és annak szövege, továbbá – egy kivételtől eltekintve – a dalok harmóniája. Az eljáró tanács megállapítása szerint mindezek alapján a megkeresés tárgyát képező remixalbum zenei tartalma összességében csak csekély mértékben tér el a zenekar stílusvilágától, azaz nem szerepelnek rajta olyan zenei stíluselemek, amelyek gyökeresen idegenek lennének például a zenekar előző lemezén hallható zenei stílustól.
- c) Az eljáró tanács álláspontja szerint a megkeresés tárgyát képező remixalbum esetében a változtatások mértékéről csak úgy lehet véleményt nyilvánítani, hogy annak során egyértelműen külön kell választani egyrészt a szerzői jogi, másrészt a művészi szempontokat.
- i) Szerzői jogi szempontból az ismertetett változtatások összességükben egyértelműen elérik azt a mértéket, amelynek alapján a remixalbum az eredeti dalokhoz képest a mű lényegét érintő változtatásnak minősül. A változtatások egyenként és önmagukban kétségkívül nem jelentős mértékűek, de összeadódva – tehát figyelembe véve, hogy a változtatások az egyes daloknál a hangszerelést, a ritmust, a hangzást és kis mértékben a harmóniát és a szerkezetet is érintik – már a mű lényegét érintő változtatásnak minősülnek.
 - ii) Művészi szempontból az eljáró tanács nem lát megállapíthatónak lényegi változtatásokat, mert a remixalbum stílusában lényegében a zenekar előző lemezén hallható zenei stílussal azonos körben maradt. Az eljáró tanács véleménye szakmai szempontból ennek inkább az ellenkezője, vagyis az, hogy a remixalbum nem nyújt elég változatosságot az eredetihez képest, nem nyújtja azt a fajta megújulást, frissítést, amely egyébként egy szakmai szempontból jól sikerült remixalbumtól elvárható lenne.”

Továbbá, az SZJSZT 11/2001 számú szakvéleményében megállapította, hogy „Zs. P. V. a perbeli 15 zeneművet olyan, azok lényegét – tehát a zenemű alapelemeit, vagyis a dallamot,

a ritmust, a harmóniát, továbbá a hangszín-kombinációkat, valamint a mindezek együttes hatásából kialakuló hangzást – érintő módon változtatta meg, amely változtatások megalapozzák a megváltoztatott művek átdolgozásként való önálló szerzői jogi védelmét. ...

Az ún. keverés ('mixelés') a hangfelvétel-előállítás során alkalmazott technikai műszaki eljárásokra épülő tevékenység, és mint ilyen, önmagában nem szerzői jogi fogalom. Ez a tevékenység ugyanis egyaránt magába foglalhat egyrészt szerzői jogi szempontból irreleváns, kizárólag technikai-műszaki jelentőséggel bíró folyamatokat (pl. az adott zeneművek integrálását érintetlenül hagyó stúdiómunkálatokat), másrészt azonban alkotói (kreatív) megnyilvánulásokat is (pl. lényegi változtatással járó és ennek önálló, eredeti jellegére tekintettel az átdolgozás szintjét is elérő alkotótevékenységet). Szerzői jogi szempontból minősíteni ezért kizárólag az ún. keverés eredményét lehet, mégpedig arra és kizárólag arra tekintettel, hogy a keverésnek nevezett folyamat az adott, egyedi esetben *a)* járt-e egyáltalán szerzői jogilag releváns, értékelhető eredménnyel vagy sem; *b)* ha igen, akkor ezt az eredményt az eredeti zeneművel összevetve, – új, önálló, egyéni, eredeti jelleggel bíró alkotás jött-e létre vagy sem; – ha új, önálló, egyéni, eredeti jelleggel bíró alkotás nem jött létre, akkor a folyamat más, szerzői jogi szempontból releváns következménnyel járt-e vagy sem (pl. megsértette-e a szerzőnek a mű egységét védő személyhez fűződő jogát vagy sem, stb.)”

„A védelmi idő

31. § (1) *A szerzői jogok a szerző életében és halálától számított hetven éven át részesülnek védelemben.*

(2) *A hetvenéves védelmi időt a szerző halálát követő év első napjától, közös művek esetében az utoljára elhunyt szerzőtárs halálát követő év első napjától kell számítani.*

(3) *Ha a szerző személye nem állapítható meg, a védelmi idő a mű első nyilvánosságra hozatalát követő év első napjától számított hetven év. Ha azonban ez alatt az idő alatt a szerző jelentkezik, a védelmi időt a (2) bekezdés szerint kell számítani.*

(4) *Több részben nyilvánosságra hozott mű esetében az első nyilvánosságra hozatal évét részenként kell számítani.*

(5) *Az együttesen létrehozott mű védelmi ideje a mű első nyilvánosságra hozatalát követő év első napjától számított hetven év.”*

A fentieket összegezve tehát megállapítható, hogy a szerzőnek a védelmi időn belül kizárólagos joga minden anyagi és nem anyagi formában történő felhasználást engedélyezni.

A jelen esetben relevánsnak tűnő felhasználási módok a többszörözés, a terjesztés, a lehívásra hozzáférhetővé tétel, valamint az átdolgozás.

A szerzői vagyoni jogok sajátos csoportját képezik bizonyos tömeges felhasználási esetek, amelyeket az Szjt. 16. § (5) szabályoz a következők szerint: „a törvényben meghatározott esetekben a szerzőt a mű felhasználásáért megfelelő díjazás illeti meg anélkül, hogy a felhasználás engedélyezésére kizárólagos joga volna.” Ezekben az esetekben a szerző fősza-

bályként fennálló kizárólagos engedélyezési joga [Szt. 16. § (1) bekezdés] engedélyezési jog nélküli díjigénybe fordul át. Ezekben az esetekben a méltányos díjigényeket szükségszerűen csak kötelező közös jogkezelés útján lehet érvényesíteni.

A nyomozati iratokból az eljáró tanács benyomása szerint nem színpadi zeneművek és zeneszövegek, illetve nem színpadra szánt zenedrámái művek vagy jeleneteik, illetve kerestmetszeteik érintettek a vád tárgyává tett cselekmények tekintetében, ezekre ugyanis a közös jogkezelés nem terjed ki.

A fentiek alapján

- (i) kötelező közös jogkezelésbe tartozik a nem dramatikus zeneművek hangfelvételen való rögzítése, többszörözése és példányonkénti terjesztésének engedélyezési joga (Szt. 19. §), valamint
- (ii) az Szt. által előírt, de a jogosult kilépését megengedő közös jogkezelésbe tartozik a már nyilvánosságra hozott zeneművek lehívásra hozzáférhetővé tétele nem dramatikus zeneművek esetén (Szt. 27. §).

Az engedélyezésre mindkét fenti esetben az ARTISJUS jogosult, a vonatkozó jogdíjközlemény a

- fenti (i) esetben „Az ARTISJUS Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület közleménye a hangfelvételen többszörözött, illetve filmalkotásokba foglalt, videón vagy DVD-n többszörözött zeneművekre megállapított mechanikai jogdíjakról (M)”, míg a
- fenti (ii) esetben „Az ARTISJUS Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület közleménye zeneművek nyilvánosság számára egyedi lehívásra (on demand) hozzáférhetővé tétele fejében fizetendő szerzői jogdíjakról, valamint a felhasználás engedélyezésének egyéb feltételeiről (I)”.

Megjegyzendő, hogy a szerzőket a hanghordozón terjesztett művek magáncélú másolására tekintettel megilleti a szintén közös jogkezelés körébe tartozó, ún. üreskazetta-jogdíj (Szt. 20. §). A kereskedelemben legálisan kapható hordozók tartalmazzák az üreskazetta-jogdíjat, de ezek megvásárlása nem mentesít az egyes felhasználások jogosítása és a díjfizetés alól. Mindazonáltal, a vádiratnak nem képezi tárgyát üreskazetta-jogdíj megfizetésének elmaradása.

„A SZABAD FELHASZNÁLÁS ÉS A SZERZŐI JOG MÁS KORLÁTJAI

Általános szabályok

33. § (1) *A szabad felhasználás körében a felhasználás díjtalan, és ahhoz a szerző engedélye nem szükséges. Csak a nyilvánosságra hozott művek használhatók fel szabadon e törvény rendelkezéseinek megfelelően.*

(2) *A felhasználás a szabad felhasználásra vonatkozó rendelkezések alapján is csak annyiban megengedett, illetve díjtalan, amennyiben nem sérelmes a mű rendes felhasználására és indokolatlanul nem károsítja a szerző jogos érdekeit, továbbá ameny-*

nyiben megfelel a tisztesség követelményeinek és nem irányul a szabad felhasználás rendeltetésével össze nem férő célra.

(3) A szabad felhasználásra vonatkozó rendelkezéseket nem lehet kiterjesztően értelmezni.

35. § (1) *Természetes személy magáncélra a műről másolatot készíthet, ha az jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját közvetve sem szolgálja. ...*

(3) Nem minősül szabad felhasználásnak – függetlenül attól, hogy magáncélra történik-e –, ha a műről más személlyel készíttetnek másolatot számítógépen, illetve elektronikus adathordozóra.”

A vádlott ezirányú előadására tekintettel az eljáró tanács vizsgálta a magáncélú másolást mint szabad felhasználást is. E tekintetben az eljáró tanács az alábbiakat emeli ki.

Elsőként, a magáncélú másolás akkor minősül szabad felhasználásnak, amennyiben az jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját közvetve sem szolgálja. Ekkor is fenn kell azonban, hogy álljanak az Sztj. 33. § (2) bekezdésben foglalt feltételek.

Másodikként, az SZJSZT 17/2006. számú szakértői véleménye szerint a jogsértő forrásból készült magáncélú másolás nem felel meg a szabad felhasználás általános feltételeinek [Sztj. 33. § (2) bekezdés].

Harmadikként, nem minősül szabad felhasználásnak – függetlenül attól, hogy magáncélra történik-e –, ha a műről más személlyel készíttetnek másolatot számítógépen, illetve elektronikus adathordozóra.

„A SZERZŐI JOGGAL SZOMSZÉDOS JOGOK VÉDELME

Az előadóművészek védelme

73. § (1) *Ha a törvény eltérően nem rendelkezik, az előadóművész hozzájárulása szükséges ahhoz, hogy*

a) rögzítetlen előadását rögzítsék;

b) rögzítetlen előadását sugározzák vagy más módon a nyilvánossághoz közvetítsék, kivéve, ha az előadás, amelyet sugároznak vagy más módon a nyilvánossághoz közvetítenek, már maga is sugárzott előadás;

c) rögzített előadását többszörözzék;

d) rögzített előadását terjesszék;

e) rögzített előadását vezeték útján vagy bármely más eszközzel vagy módon úgy tegyék a nyilvánosság számára hozzáférhetővé, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhassák meg.

74. § (1) *Az előadóművészt a 73. § (1) bekezdésében említett felhasználásokért – ha e törvény másként nem rendelkezik – díjazás illeti meg.*

(2) Az előadás sugárzás vagy a nyilvánossághoz történő átvitel céljára készült rögzítésének [26. § (6) bek.] díjazására és a 73. § (1) bekezdésének e) pontjában meghatá-

rozott jog gyakorlására a 27. § (3) bekezdésének rendelkezéseit az előadóművészek, illetve közös jogkezelő szervezetük esetében is megfelelően alkalmazni kell.

A hangfelvételek előállítóinak védelme

76. § (1) Ha a törvény eltérően nem rendelkezik, a hangfelvétel előállítójának hozzájárulása szükséges ahhoz, hogy a hangfelvételt
- a) többszörözzék;
 - b) terjesszék;
 - c) vezetékek útján vagy bármely más eszközzel vagy módon úgy tegyék a nyilvánosság számára hozzáférhetővé, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyenileg választhassák meg.
- (2) A hangfelvétel előállítóját az (1) bekezdésben említett felhasználásokért – ha a törvény másképp nem rendelkezik – díjazás illeti meg.
77. § (1) Kereskedelmi célból kiadott hangfelvételnek vagy arról készült másolatnak a sugárzásáért és bármilyen más módon történő nyilvánossághoz közvetítéséért a szerzői jogi védelem alatt álló művek felhasználásáért fizetendő díjon felül a felhasználónak további díjat kell fizetnie, amely – a jogosultak közötti eltérő megállapodás hiányában – fele-fele arányban illeti meg a hangfelvétel előállítóját és az előadóművészt.
- (2) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés alkalmazásakor a hangfelvételt kereskedelmi célból kiadottnak kell tekinteni, ha azt a 73. § (1) bekezdésének e) pontjában és a 76. § (1) bekezdésének c) pontjában szabályozott módon teszik hozzáférhetővé a nyilvánosság számára. Az (1) bekezdésben és a 73. § (1) bekezdésének b) pontjában foglalt rendelkezés alkalmazásában nyilvánossághoz való közvetítésnek kell tekinteni a 28. § (2) bekezdésében szabályozott felhasználást is. Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés alkalmazásában továbbá nyilvánossághoz való közvetítésnek kell tekinteni a hangfelvétel jelenlévők számára történő hozzáférhetővé tételét [24. § (2) bek. b) pont] is.
- (3) A jogosultak díjigényüket közös jogkezelő szervezeteik útján érvényesíthetik, díjuktól csak a felosztás időpontját követő hatállyal, a rájuk jutó összeg erejéig mondhatnak le.”

„A szerzői jog és a szomszédos jogok viszonya

83. § (1) Az e fejezetben szabályozott jogok védelme nem befolyásolhatja az irodalmi, tudományos és művészeti alkotásokon fennálló szerzői jogok védelmét.
- (2) Nincs szükség a szomszédos jogi jogosult hozzájárulására azokban az esetekben, amelyekben a törvény a szerzői jogi védelem alatt álló alkotás felhasználásához sem kívánja meg a szerző hozzájárulását. Ha e törvény szerint a szomszédos jogi jogosultnak a felhasználásért díjazás jár, a 16. § (4) és (5) bekezdésének első mondatában a díjazás arányos mértékére vonatkozó rendelkezést a szomszédos jogi jogosultak esetében is alkalmazni kell.

A védelmi idő

84. § (1) *Az e fejezetben szabályozott jogok a következő időtartamokban részesülnek védelemben:*

a) a hangfelvételek és az azokban rögzített előadások a hangfelvétel első forgalomba hozatalát követő év első napjától számított ötven évig, illetve a hangfelvétel elkészítését követő év első napjától számított ötven évig, ha ezalatt nem hozták forgalomba a hangfelvételt;

b) a nem rögzített előadások az előadás megtartását követő év első napjától számított ötven évig...

A fentieket összegezve, a szerzői jogi jogosultak mellett a szerzői jog védi az ún. szomszédos jogi jogosultakat, beleértve az előadóművészeket, valamint a hangfelvétel-előállítókat.

A védelmi időn belül az előadás, illetve hangfelvétel rögzítéséhez, többszörözéséhez, terjesztéséhez, valamint lehívásra hozzáférhetővé tételéhez az előadóművész, illetve a hangfelvétel-előállító engedélyre szükséges.

Az előadóművészek és hangfelvétel-előállítók ezen vagyoni jogai a szerzői jogosult engedélyre, illetve díjigényre mellett állnak fenn. Más szóval, a szerzői jogok függetlenek a szomszédos jogoktól, azzal, hogy ugyanazon magatartás egyszerre több jogot is sérthet.

Kilépést megengedő előírt közös jogkezelésbe tartozik előadóművészeknél a rögzített előadás lehívásra történő hozzáférhetővé tételének joga [Sztj. 74. § (2) bekezdés]. A közös jogkezelő ezen előadóművészek esetében az EJI Előadóművészi Jogvédő Iroda. A releváns jogdíjközlemény „Az Előadóművészi Jogvédő Iroda Egyesület (EJI) díjszabása a rögzített előadás nyilvánosság számára lehívásra történő hozzáférhetővé tétele engedélyezésének feltételeiről (INT)”.

A kereskedelmi célból kiadott hangfelvételnek vagy arról készült másolatnak a sugárzásáért és bármilyen más módon történő nyilvánosságához közvetítésére tekintettel fennálló díjigény szintén közös jogkezelésbe tartozik (Sztj. 77. §), kivéve a lehívásra hozzáférhetővé tételt. A lehívásra hozzáférhetővé tétel tehát hangfelvétel-előállítók esetében nem tartozik közös jogkezelésbe, hanem a jogosultaktól közvetlenül kell engedélyt kérni. A nem kereskedelmi forgalomba hozatal céljából, de nem is magáncélra történő többszörözéshez (zenegépben történő felhasználás, illetve lemezbemutató céljára történő felhasználás) a MAHASZ-tól lehet hozzájárulást szerezni. A releváns jogdíjközlemény „A Magyar Hangfelvétel-kiadók Szövetsége Közös Jogkezelő Egyesület (MAHASZ) díjszabása a hangfelvételek nem kereskedelmi forgalomba hozatal céljából történő többszörözéséért fizetendő hangfelvétel-előállítói jogdíjakról és e felhasználások egyéb feltételeiről.”

Közös jogkezelésbe tartozó előadóművészi, valamint hangfelvétel-előállítói üreskazetta-díjra lásd a szerzőknél írottakat.

A közös jogkezelésbe nem tartozó felhasználások tekintetében (többszörözés, terjesztés) engedély közvetlenül az előadóművésztől, valamint hangfelvétel-előállítóktól szerezhető, illetve a díjakat nekik kell közvetlenül megfizetni. Így például az előadóművészi teljesítmény és a hangfelvétel kereskedelmi forgalomba hozatal céljából történő többszörözésére és terjesztésére az engedélyt az előadóművésztől, valamint a hangfelvétel előállítójától lehet közvetlenül megszerezni. Kereskedelmi forgalomba hozatalnak minősül különösen a többszörözés nagy- vagy kiskereskedelmi boltokban, csomagküldő szolgáltatón vagy interneten keresztül történő terjesztése, illetve nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tétele. Továbbá hangfelvétel-előállítók esetében a lehívásra hozzáférhetővé tételre az engedélyt közvetlenül a hangfelvétel-előállítóktól mint jogosultaktól kell megszerezni.

„88. § (1) A közös jogkezelő szervezetet a közös jogkezelés körébe tartozó vagyoni jogok gyakorlása és bíróság előtti érvényesítése során a szerzői vagy kapcsolódó jog jogosultjának kell tekinteni. Nem szükséges más jogosult perben állása ahhoz, hogy a közös jogkezelő szervezet az igényét bíróság előtt érvényesítse.”

III. Az eljáró tanács szakvéleménye

A fenti jogi hátteret a szakértői vélemény elején ismertetett cselekményekre vetítve az eljáró tanács álláspontja szerint az alábbiak állapíthatók meg a feltett kérdésekre válaszokként.

Ad I.1. A vádiratban foglalt első cselekmény, tehát a legalább 1914 darab CD eladása, valamint eladásra kínálása tekintetében az eljáró tanács álláspontja szerint az alábbiak állapíthatók meg.

A cselekmény tekintetében a zeneszerzők és dalszövegírók (szerzők) többszörözési és terjesztési (műpéldányok, műpéldánymásolatok kereskedelmi forgalomban történő értékesítése) jogai sérültek. Erre utalt az ARTISJUS Jogi Főosztályának 2015. december 9-én írt levele is.

Mind a többszörözési, mind a terjesztési jog kötelező közös jogkezelésbe tartozik, a közös jogkezelő az ARTISJUS Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület (M jogdíjkezelő). Ennek megfelelően az ARTISJUS-t a szerzői többszörözési és terjesztési jogok mint vagyoni jogok gyakorlása és bíróság előtti érvényesítése során a szerzői vagy kapcsolódó jog jogosultjának kell tekinteni.

Továbbá az eljáró tanács megítélése szerint az előadóművészek és a hangfelvétel-előállítók mint szomszédos jogi jogosultak többszörözési és terjesztési jogai is sérültek. Ezen vagyoni jogok gyakorlása ugyanakkor nem tartozik közös jogkezelésbe, tehát közvetlenül az előadóművészek, illetve hangfelvétel-előállítók a szomszédos jogi jogosultak, és az engedélyt az előadóművésztől, valamint hangfelvétel-előállítóktól kellett volna kérni, illetve az ő vagyoni jogaik sérültek.

Ezt megerősíti a 2016. július 1-én kelt MAHASZ-nyilatkozat, amely azt rögzítette, hogy a vádlott a legyártott CD-k vonatkozásában kereskedelmi célból többszörözte a hangfelvételeket, e tekintetben pedig azt nyilatkozta, hogy „a kereskedelmi célból legyártott CD-k után a többszörözésért járó díjazást közvetlenül a hangfelvétel-kiadók tudják érvényesíteni a vádlottal szemben, az nem tartozik a MAHASZ közös jogkezelési tevékenységei közé, vagyis a jelen eljárásban az egyes hangfelvétel-kiadók a károsultak, akik jogosultak polgári jogi igényt bejelenteni.”

Végül, az átdolgozási jogok is sérülhettek, azonban erre a kérdésre az eljáró tanács külön pontban (I.4.) válaszol.

Ad I.2. A vádiratban foglalt második cselekmény, tehát a lefoglalt CD-ken, diszkeken és számítógépen, laptopon található zeneszámok tekintetében az eljáró tanács álláspontja szerint az alábbiak állapíthatók meg.

Az eljáró tanács álláspontja szerint a többszörözés joga sérült, amennyiben a többszörözés nem minősül a szabad felhasználás körébe eső magáncélú másolásnak.

Amint arra a MAHASZ-nyilatkozat (2016. július 1.) is rámutatott, „a számítógépen lévő hanganyag tekintetében, amennyiben az szabad felhasználás körében magáncélú másolásnak minősül az Sztj. 35. § (1) bek. alapján, úgy ezen utóbbi hanganyagok vonatkozásában a jogsértés nem áll fenn.”

Az Sztj. 35. § (1) bekezdése alapján a magáncélú másolás akkor minősül szabad felhasználásnak, amennyiben az jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját közvetve sem szolgálja. Szintén nem áll fenn a magáncélú másolás kivétele, amennyiben a szabad felhasználás általános feltételei [Sztj. 33. § (2) bekezdés] nem állnak fenn.

A vádirat szerint a vádlott az eladásra kínált mixeket a lakásán tárolt 1574 db másolt CD-lemezből készítette. Továbbá, a vádirat szerint a vádlott tulajdonában álló asztali számítógépen és laptopon az általa eladásra kínált mixek alapjául szolgáló, összesen 9926 db zeneszám volt található. A vádirat tehát a CD-lemezeket, számítógépet és laptopot a mixek készítésével kapcsolatban, illetve azok alapjaként határozta meg. Ezt a vádlott vallomásaiban vitatta.

A releváns tényállás megállapítása nem az eljáró tanács feladata. Amennyiben az eljáró bíróság azt állapítja meg, hogy a CD-lemezeken és a számítógépen, illetve laptopon található valamennyi zeneszám a vádlott által eladásra kínált CD-k alapjául szolgált, azok céljára használta őket a vádlott, úgy az eljáró tanács álláspontja szerint ez a jövedelemfokozás célját legalábbis közvetetten szolgálja, és ezért nem minősül szabad felhasználásnak. Az eljáró tanács nézete szerint a kérdés tényállásfüggő, és esetileg kell vizsgálni, valamint megállapítani, hogy a magáncélú másolás mint szabad felhasználás feltételei fennállnak-e. Így például komolyzenei zeneszámok esetében (amennyiben vannak ilyenek a lefoglalt CD-n, számítógépen, laptopon) elképzelhető, hogy azok nem szolgáltak az értékesített CD-ken található számok alapjául, és így valóban a vádlott magángyűjteményét képezték, illetve a magáncélú szabad felhasználás körébe esnek.

Továbbá vizsgálendő, hogy a kérdéses zeneszámok jogsértő forrásból készültek-e vagy sem. Amennyiben igen, úgy a magáncélú másolás nem felel meg a szabad felhasználás általános feltételeinek [Sztj. 33. § (2) bekezdés]. Nem minősül továbbá szabad felhasználásnak – függetlenül attól, hogy magáncélra történik-e –, ha a műről más személlyel készíttetnek másolatot számítógépen, illetve elektronikus adathordozóra.

Amennyiben nem állapítható meg a magáncélú másolás mint szabad felhasználás feltételének fennállása, úgy az eljáró tanács álláspontja szerint a többszörözés joga sérül, amelyre szerzők esetében az ARTISJUS-tól, előadóművészek esetében közvetlenül az előadóművésztől, valamint hangfelvétel-előállítók esetében közvetlenül a hangfelvétel-előállítóktól kellett volna engedélyt kérni, és nekik díjat fizetni.

A nem kereskedelmi forgalomba hozatal céljából, de nem is magáncélra történő többszörözéshez (zenegépben történő felhasználás, illetve lemezbemutató céljára történő felhasználás) a MAHASZ-tól lehet hozzájárulást szerezni, azonban a fentiekben kifejtettek alapján ez a jogdíjfizetés feltehetőleg nem releváns, hiszen a fentiek alapján a jelen tényállás mellett vagy kereskedelmi forgalomba hozatal céljára történő többszörözésről, vagy magáncélra történő többszörözésről beszélhetünk.

Jogszerű magáncélú másolás, tehát szabad felhasználás esetén is kell üreskazetta-jogdíjat fizetni, de ennek elmaradása nem volt a vádirat tárgya.

Ad I.3. A vádiratban foglalt harmadik pont, a weboldalon zeneszámok részleteinek lehívásra hozzáférhetővé tétele tekintetében az eljáró tanács az alábbiakat állapítja meg.

Előjáróban megjegyzi az eljáró tanács, hogy a honlapon történt, forgalomba hozatalra való felkínálás a terjesztés jogát sérti a fenti I.1. pontban kifejtettek alapján.

Emellett azonban a lehívásra való hozzáférhetővé tételhez mint a nyilvánossághoz közvetítéshez fűződő jogok sérelme is megállapítható lehet, az eljárás iratai szerint ugyanis a honlapon a vádirat részét képező sérelmezett zeneszámok részleteibe bele lehetett hallgatni, amelyeket az alábbi tények igazolnak:

„A weboldalra történő belépést követően egy kezdőlap ugrik fel egy üzenettel (1. számú melléklet).

Az oldalon a mixekbe bele is lehet hallgatni. Amennyiben a felhasználó bele kíván hallgatni valamelyik fajta mixbe, abban az esetben rákattint a meghallgatni kívánt mixre az oldal bal oldalán. A linket kiválasztva elnavigál egy második oldalra ahol már csak az aktuális mixre fájtra vonatkozó információk vannak feltüntetve (2. számú melléklet). Az oldalon ki kell választani, hogy melyik mixválogatásba kíván az ember belehallgatni. Kiválasztva a mix-et az oldal tovább navigál egy harmadik oldalra, ahol az aktuális mix tracklist-je van. Kiválasztva egy zeneszámot az oldalon már el is indul a kiválasztott zeneszám vágott verziója.

A weboldal kezdőlapján tájékoztatják a felhasználókat, hogy az oldalon található mixek 1500,- Ft, 2000 Ft, illetve 3500,- Ft áron megvásárolhatóak.” (2012. szeptember 12-i jegyzőkönyv a szemle, lefoglalás megtartásáról)

„Közeledik a karácsony, ezért felkerült az oldalra egy kb. 20-25 perces karácsonyi aerobic mix is.

Hallgass bele a linkre kattintva 'weboldal linkje'.

Ha tetszik, rendeld meg most...”

„Új Aerobic Mix került fel, és tölthető le az oldalról MIX

Hallgass bele, rendeld meg, fizesd ki, töltsd le, használd”

(a szakértői vélemény 8. oldalán idézett netes levelezések)

„Megtekintettem az oldalt [weboldal linkje], ahol bele lehetett hallgatni a számokba.” (2013. február 6-i 2. sz. tanúvallomás)

„A talált oldalon [weboldal linkje] behallgattam a választékba, majd rendeltem emlékezetem szerint 3 darab lemezt.” (2013. február 6-i 3. sz. tanúvallomás)

Az Szjt. fent idézett rendelkezései szerint a honlapon lehívásra hozzáférhetővé tétel szerzők és előadóművészek esetében kilépést engedő előírt közös jogkezelésbe tartozik. Az engedélyezésre a szerzők esetében az ARTISJUS, az előadóművészek esetében az EJI jogosult, így a közös jogkezelők tekinthetők a vagyoni jogok jogosultjainak, a felhasználási díjakat a részükre kell megfizetni. Végül, hangfelvétel-előállítók esetében a lehívásra hozzáférhetővé tételre az engedélyt közvetlenül a hangfelvétel-előállítóktól mint jogosultaktól kell megszerezni.

Az átdolgozás joga is sérülhet, de erre az eljáró tanács külön, a lenti I.4 pontban tér ki.

Ad I.4. A kirendelő bíróság az eljáró tanács feladatává tette azon kérdés megválaszolását, hogy

„[a] vádlott azon cselekménye, hogy a zeneszámokat összemixelte, valamint az így készült mixek ritmusát megváltoztatta, a zeneszámok felhasználásának minősül-e?”

Az eljáró tanács megítélése szerint a zeneszámok összemixelése, a mixek ritmusának megváltoztatása mindenképpen felhasználásnak minősül. Mindössze annyi a kérdés, hogy csak a többszörözési és terjesztési jogok [Szjt. 17. § a) és b) pont] vagy emellett az átdolgozáshoz fűződő vagyoni jogok [Szjt. 17. § f) pont] is sérült-e.

A vádlott 2013. november 27-én kelt vallomása szerint:

„A zenéket egy stúdiómunka során tettem alkalmassá arra, hogy az edzők használni tudják munkájuk során. Végeztem rajtuk vágást (ritmikai kiegészítéseket és szűkítéseket), kialakítva ezáltal a folyamatos 4×8 ütemű ritmikát, összekevertem őket egymással, így lett belőlük mix, és végül tempóra igazítottam őket, sebességüket az adott igényhez beállítva (BPM).”

A fentiekben kifejtettek szerint amennyiben a mixelés révén az eredeti művekhez képest egyéni-eredeti változtatás történik, úgy az eredeti mű szerzőjének az átdolgozáshoz fűződő joga sérül. Az Szt. 17. § f) pontja szerint az átdolgozás felhasználásnak minősül, így az engedély nélküli átdolgozás sérti a jogosult vagyoni jogait. Amennyiben az eredeti műhöz képest egyéni-eredeti vonást nem jelentő változtatásra kerül sor, úgy alapvetően csak a többszörözés joga sérül.

Az eljáró tanács álláspontja szerint csak eseti jelleggel lehetséges annak eldöntése, hogy a változtatások elérik-e az átdolgozás szintjét.

Mindazonáltal az eljáró tanács megjegyzi, hogy a már említett SZJSZT-18/2010 szakvélemény rögzítette az alábbiakat: „Átdolgozásról azért nincs szó a perbeli esetben, mert a megváltoztatások nem érik el azt az egyéni-eredeti jelleget, amely miatt azok a mű egészéhez való alkotó hozzájárulásnak lennének tekinthetők. A tempóváltozás a dal koncepcióját nem érinti, az egyes előadások között a könnyű- és komolyzene területén egyaránt tapasztalunk ennél jelentősebb különbségeket is a mindennapokban.”

Következésképpen és általánosságban az eljáró tanács álláspontja szerint önmagában a tempó, ritmus megváltozása nem minősül olyan egyéni-eredeti változásnak, amely az eredeti zeneművek átdolgozását jelentené.

A kérdés jelentősége abban áll, hogy az átdolgozásra a szerzőktől kell engedélyt kérni, és közvetlenül nekik díjat fizetni, átdolgozást a közös jogkezelők nem engedélyeznek. Következésképpen, amennyiben a vádlott cselekménye átdolgozásnak minősül, úgy az átdolgozás révén a szerzők (elsősorban a zeneszerzők) átdolgozáshoz fűződő jogai is sérülnek, illetve az átdolgozási jog esetén közvetlenül a szerzők minősülnek a szerzői jog jogosultjainak és a jogellenes felhasználás révén sérelmet szenvedett félnek.

Összegezve, az eljáró tanács megítélése szerint a mixek készítése és a ritmus megváltoztatása a felhasználási módok közül átdolgozásnak nem minősül, viszont többszörözésnek és terjesztésnek igen. A többszörözés és a terjesztés tekintetében az eljáró tanács álláspontját a fenti I.1. és I.2. pontban fejtette ki.

Végül a teljesség kedvéért megjegyzi az eljáró tanács, hogy megítélése szerint önmagában a zeneszámok ritmusának a megváltoztatása nem minősül a mű „torzításának”, mivel a mű lényeges vonást érintő megváltoztatását jelenti, és nem minősül „megcsonkításnak” sem, mert nem jelenti a mű lényeges vonását érintő elhagyását. Végül, a tanács megítélése szerint a ritmus megváltoztatása önmagában nem minősül a műbe való más beavatkozásnak, amely a szerző becsületére vagy hírnevére sérelmes. Következésképpen az eljáró tanács megítélése szerint az integritáshoz fűződő személyiségi jogok (Szt. 13. §) nem sérültek.

Ad II. Az eljáró tanács megítélése szerint a vádlott laptopján, valamint számítógépén engedély nélkül található szoftverek telepítésével a vádlott a szoftverek jogosultjainak a többszörözéshez fűződő jogait sértette meg. A szoftverek felhasználását a jogtulajdonosok egyénileg

engedélyezik, az nem tartozik közös jogkezelésbe. Az igazságügyi szakértő véleményében a vagyoni hátrányra tett megállapítását az eljáró tanács nem tartja eltúlzottnak.

Végezetül, a bíróság 2. kérdését illetően az eljáró tanács a fentiekben tett olyan egyéb észrevételeket, amelyek a megkeresésnek nem képezték tárgyát (pl. üreskazetta-jogdíjak, személyhez fűződő jogok). Ezekre az eljáró tanács célszerűnek tartotta a releváns egyéb kérdések összefüggésében kitérni, és nem külön pontban.

Dr. Munkácsi Péter, a tanács elnöke
Dr. Lukácsi Péter, a tanács előadó tagja
Bródy János, a tanács szavazó tagja

* * *